

**MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA
EFECTUADA A L'AVINGUDA DE LES DRASSANES, 1
(DRASSANES REIALS DE BARCELONA MUSEU MARÍTIM).
(CIUTAT VELLA, BARCELONA)**

Codi MUHBA: 097/08

Data intervenció: 17-18 de novembre 2008, 29-30 de gener
2009, 2 de febrer de 2009

Alessandro Ravotto

Barcelona, 22 de desembre 2010

ÍNDEX

- 1. FITXA TÈCNICA**
- 2. INTRODUCCIÓ**
- 3. ENTORN GEOLÒGIC I GEOGRÀFIC**
- 4. NOTÍCIES HISTÒRIQUES I INTERVENCIONS ANTERIORS**
- 5. METODOLOGIA**
- 6. DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS**
- 7. INTERPRETACIÓ DE LES EVIDÈNCIES ARQUEOLÒGIQUES**
- 8. CONCLUSIONS**
- 9. BIBLIOGRAFIA**
- 10. DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA**
- 11. LLISTAT I DESCRIPCIÓ DE LES UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES**
- 12. INVENTARI MATERIALS MOBLES**
- 13. PLANIMETRIA I SECCIONS**
- 14. DIAGRAMA ESTRATIGRÀFIC (Matrix)**

1. FITXA TÈCNICA

NOM DE LA INTERVENCIÓ	Avionguda de les Drassanes, 1 (Drassanes Reials, Museu Marítim) de Barcelona
UBICACIÓ	Districte de Ciutat Vella Barcelona
COORDENADES UTM Fus31N amb Datum ED50 (UB/ITC)	X: 431133 Y:4580809 Z: 4,00 m.s.n.m.
CONTEXT	Zona urbana
TIPUS D'INTERVENCIÓ	Preventiva terrestre
CLASSE D'ACTIVITAT	Control i/o excavació
DATES D'INTERVENCIÓ	17-18 de novembre 2008, 29-30 de gener 2009, 2 de febrer de 2009
PROMOTOR	Museu Marítim de Barcelona
EQUIP TÈCNIC	Direcció: Alessandro Ravotto

2. INTRODUCCIÓ

La present memòria té com a objecte tres petits sondeigs, efectuats sota la direcció tècnica i científica de l'arqueòleg Alessandro Ravotto de l'empresa ATICS, S.L. Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric, al exterior del perímetre de les Drassanes Reials, tocant els contraforts que delimiten el conjunt cap a la avinguda de les Drassanes. Les Drassanes de Barcelona estan declarades Monument Històric i Artístic i protegides com a Bé Cultural d'Interès Nacional (R-I-53-0203).

El permís administratiu per a la intervenció arqueològica va ser emès mitjançant resolució de la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya i té assignat el codi 097/08 del Museu d'Història de Barcelona.

Els tres sondeigs es van dur a terme amb l'objectiu de comprovar el sistema de cimentació dels contraforts esmentats, amb tal de planejar, en base als resultats de la excavació, unes mides de actuació per frenar el desplaçament del contraforts mateixos, que des de fa temps presenten problemes d'estabilitat (foto 1).

Des del punt de vista de la investigació arqueològica, s'han pogut documentar, a més de les característiques estructurals dels contraforts i dels nivells d'us del segle XX, algunes evidències anteriors, relacionades, encara que de una manera difícil de precisar, amb la ocupació militar de l'àrea dels segles XVIII-XX.

3. ENTORN GEOGRÀFIC I GEOLÒGIC

Els sondeigs es van dur a terme tocant a límit NE de les Drassanes de Barcelona, que es troben ubicades al nord-est de la muntanya de Montjuïc, al sector triangular que formen els carrers del Paral·lel i la Rambla i a escassos metres de la línia de costa actual.

Aquest sector està inclòs a l'anomenat Pla de Barcelona, una plana litoral emmarcada per l'amfiteatre de les serralades litorals (el Garraf, les Agulles, la serra de Marina i la serra de Collserola) i el mar.

El sector planer està format per dues unitats: el pla inclinat i el pla de baix. El pla inclinat, format durant el quaternari antic, es troba entre les cotes 125 i 25 m.s.n.m., i el conformen argiles, graves, concrecions calcàries i sediments fins. El pla de baix apareix a partir de l'esglaó que marca la ruptura de pendent (25 m.s.n.m.) fins al mar i està constituïda per sediments holocens dipositats principalment als sectors deltaics dels rius Besòs i Llobregat amb superposició de materials al·luvials més fins aportats per rieres, torrents i les aigües d'escorrentiu que baixen de la serra i, també, dels corrents marins.

Pel que fa a l'emplaçament on es troben les Drassanes sabem que a la baixa edat mitjana ja estava consolidat i que a l'oest, a la banda oposada de les Rambles on hi havia el Turó dels Ollers, hi havia una albufera o estanyol anomenat del Cagalell, on hi desembocaven les aigües de les rieres d'en Malla, Bargalló i Magòria.

Sobre la funció de riera de les actuals Rambles existeix certa controvèrsia en quant a la seva cronologia. Quan es va construir la segona muralla de Barcelona al segle XIII, el seu parament sud-oest es va fer coincidir amb la línia actual de les Rambles. Desconeixem si aquesta alineació es va fer aprofitant la llera d'un areny que derivava de la Riera de Collserola o si foren les obres les que van motivar la desviació de dita riera per les Rambles. El que sí sabem és que amb el bastiment de les terceres

muralles del segle XIV que havien d'incorporar el barri del Raval, fou necessari realitzar de nou obres de canalització de les aigües de les Rambles, bé soterrant-les amb sistemes de clavegueram, bé desviant-les vers el Torrent de la Creu d'en Malla. Als dibuixos que mostren la façana litoral de Barcelona al segle XVI, les Rambles apareixen com una zona de passeig força ample a tocar del mar i tancada, a partir de la segona meitat de segle, per un parament de la muralla que enllaça les Drassanes amb la Torre de les Puces (CALPENA 2005).

4. NOTÍCIES HISTÒRIQUES I INTERVENCIONS ANTERIORS

Les obres per construir les Drassanes Reials de Barcelona a l'emplaçament que avui ocupen es van començar a partir de la segona meitat del segle XIII.

Aquesta iniciativa, promoguda pel rei Pere el Gran, s'emmarca dins el context d'expansió mediterrània que la Corona aragonesa havia iniciat durant el regnat de Jaume I i que els seus successors van continuar al llarg dels segles XIV i XV. Aquesta política expansiva i el manteniment i defensa dels territoris conquerits requeria d'una flota marítima important dotada d'una infraestructura adient tant per la construcció de nous navilis com per la reparació i hivernació dels ja existents.

En aquest context, l'espai destinat a activitats navals que existia a la riba del carrer Regomir de Barcelona en època altmedieval, es va tornar insuficient i es plantejà la necessitat de disposar d'un recinte més ampli fora de la ciutat. L'endret escollit fou una esplanada a tocar del mar, situada entre l'horta de Sant Bertran, als peus de la muntanya de Montjuïc, i la riera de les Rambles.

La primera edificació important, iniciada a partir de la segona meitat del segle XIII i consolidada a inicis del segle XIV, va consistir en un gran pati fortificat obert al mar, amb una galeria porticada interior i amb quatre torres als angles. Aquest primer conjunt va quedar exclòs de les muralles aixecades a finals del segle XIII.

A mitjans del segle XIV va iniciar-se l'anomenada Guerra dels Dos Peres (1356-1369) entre la Corona aragonesa i Castella. La ciutat de Barcelona havia crescut més enllà de les muralles del segle XIII i es feia necessària la construcció d'unes noves que garantissin la protecció dels nous espais ocupats. El projecte del recinte defensiu es va modificar al llarg de la segona meitat del segle XIV i a finals de la dècada dels 70 es va decidir incloure-hi les Drassanes noves així com efectuar una ampliació del recinte primigeni.

El finançament d'aquesta iniciativa fou possible gràcies a la intervenció conjunta del rei, Pere el Cerimoniós, del Consell de Cent i de la Diputació del General, futura Generalitat.

La reforma consistia en cobrir el pati fortificat i ampliar-ne la superfície per poder albergar tant les naus com els tallers i magatzems pertinents a un arsenal.

Així, amb les obres iniciades l'últim quart del segle XIV les Drassanes van quedar configurades per dos cossos de vuit naus perpendiculars a la línia de costa, separats per un pati estret.

Probablement a partir del segle XV es va començar a erigir l'edifici conegut actualment com de "Pere IV", que a la documentació apareix com el "porxo nou" i que és definit com un gran palau reial obert al mar. Aquest va quedar integrat al nou cos de vuit naus que al segle XVI va perllongar les existents en direcció muntanya.

L'any 1578 l'administració i la conservació de les Drassanes van passar a mans de la Generalitat i es van començar a bastir la Sala de la Generalitat, formada per tres noves naus adossades a la façana de llevant de la sala gran.

Al 1640, coincidint amb la Guerra dels Segadors es van realitzar algunes obres de fortificació i l'any 1663 l'exèrcit espanyol va esdevenir el nou propietari de l'edifici.

La darrera intervenció important que encara es pot observar i que ja apareix als plànols conservats de l'Arxiu de Simancas del primer quart del segle XVIII, va consistir en l'ampliació de les naus medievals cap al nord-oest (Sala del Marquès de Comillas), quedant separades de les noves per un pati interior. Amb aquesta reforma les naus de l'edifici del "porxo nou" també es van transformar, allargant-les en direcció muntanya, a fi que la façana occidental del conjunt de les Drassanes tingués una única línia.

Arrel de la Guerra de Successió, a inicis del segle XVIII, es van iniciar un seguit de reformes i ampliacions destinades a millorar les capacitats defensives del conjunt, habilitar l'edifici com a mestrança d'artilleria i donar cabuda als efectius militars i les tropes destinades. Aquestes intervencions s'emmarquen en el projecte de crear, a

aquesta àrea del front marítim barceloní i englobant les Drassanes, un bastió defensiu similar a la de la Ciutadella, projecte que va elaborar l'enginyer Próspero de Verboom.

Fou aleshores, el 1724 o 1725, quan es van unir les dues naus centrals de la Sala de les Galeres per esdevenir una sola i més ample, amb capacitat suficient per poder bastir grans naus.

A aquesta època correspon la documentació conservada a l'Arxiu General de Simancas (TORNER 1991) que conforma una font excepcional d'informació tant escrita com gràfica a l'hora de poder entendre i interpretar els canvis arquitectònics i funcionals de l'edifici al llarg del segle XVIII.

A partir del tercer quart del segle XVIII el comte de Ricla, Secretari de Guerra, reprèn el projecte de fortificació de Verboom, junt amb l'enginyer militar Martín Cermeño. Aquest pla reordena el tram inferior de les Rambles expropiant moltes cases situades al voltant per incorporar-les al nou conjunt militar.

Al llarg del segle XIX es van presentar algunes propostes de remodelació urbana de la ciutat de Barcelona que incloïen la desaparició de les Drassanes. Tot i que afortunadament no va ser així, sí es va veure afectada la façana més propera al mar i la muralla del mateix sector que va ser enderrocada.

L'any 1935 l'exèrcit abandonà l'edifici i el cedí a la ciutat. La Diputació va restaurar les Drassanes sota la direcció d'A.Florensa i l'any 1941 es va inaugurar el Museu Marítim de Barcelona.

L'any 2000 es van dur a terme unes intervencions arqueològiques puntuals a les Drassanes amb l'objectiu de conèixer la potència estratigràfica arqueològica del conjunt arquitectònic en els indrets que es preveïen afectats pel projecte de reforma i restauració arquitectònica del Museu Marítim de Barcelona.

Així, es van realitzar tres cales a tocar de tres de les cantonades de l'edifici de vuit naus conegut com Sala de les Galeres (GÓMEZ 2000). Les dimensions d'aquestes

no van sobrepassar els 2 per 2 metres i arribaren a 2,60 metres de profunditat. A totes tres la seqüència estratigràfica identificada fou molt similar: sota el paviment enllosat de factura moderna, apareixia un fina capa de morter blanc que fou interpretat com un paviment del segle XVII. Aquest segellava un estrat d'aproximadament mig metre de potència conformat per sorres de platja amb presència de cendres, carbons i materials de rebuig d'obra. Per sota d'aquest nivell apareixia el sòl natural, format en alguns punts només per sorra fina de platja i en altres barrejada aquesta argiles aportades per les avingudes de rieres.

Un quart sondeig es va realitzar a la terrassa triangular exterior ubicada entre la façana sud de les Drassanes i la muralla del Paral·lel (GÓMEZ 2000 i CALPENA 2000) Amb ell es pretenia esbrinar si un dels murs amb arcades que limiten el pati interior de l'edifici es prolongava fins a la muralla del Paral·lel o finalitzava allà on és visible actualment, per tal d'utilitzar en un futur aquesta àrea, si fos viable, com a zona de serveis del Museu Marítim.

Aquesta qüestió no era dilucidable sense intervenció arqueològica degut a que la citada terrassa estava colmatada de terra fins a una alçada aproximada a la de les cobertes de les naus.

Amb la cala es va posar al descobert la part superior i el parament d'un mur construït amb carreus de mida mitjana de 40x20 cm molt ben escairats i alineats. Aquest es va datar de mitjans del segle XV, coincidint amb les reformes que van ampliar les vuit naus medievals en direcció a l'interior de la ciutat i es va relacionar amb el tancament de l'edifici per la banda de ponent. A finals del segle XVII o inicis del XVIII l'espai de l'actual terrassa amb l'antic mur de tancament va ser amortitzat i reomplert amb terres portades d'un abocador de terrissa situat a l'actual Pl.del Teatre. (CALPENA 2000)

Al 2002 es va dur a terme una important intervenció arqueològica (CALPENA 2005), que va afectar principalment la “sala de Pere IV”, la “sala de la Generalitat” i part del “Jardí del Rei”. En el primer sector, algunes consideracions sobre l'estratigrafia dels alçats i la interpretació de les evidències excavades van permetre suposar dues importants fases constructives de l'edifici, que hauria estat construït en una única nau i posteriorment, en un moment indeterminat entre la segona meitat del segle XVI i el segle XVII, n'hauria englobada una altra de la contigua “Sala de les Galeres”.

En la “sala de la Generalitat” es van documentar algunes evidències arqueològiques del segle XV i XVI pertanyents a estructures menors - per exemple botigues o porxos - que quedaven fora del conjunt de les Drassanes en aquella època. Es van poder detallar també les característiques constructives de les fonamentacions dels pilars que sostenen la “Sala de la Generalitat”, edificada al començament del segle XVII, i finalment es va posar a la llum un taller de fargues en ús, pel què es pot deduir de les fonts documentals, durant una època compresa entre el 1739 i el 1775.

Entre les principals evidències excavades al Jardí del Rei cal destacar una estructura lineal, anterior al segle XVII, que podria estar relacionada amb el tancament de l'àrea de les Drassanes cap a la banda de la Rambla, i un parell de murs, posteriors al primer, interpretats com restes d'un taller metal·lúrgic citat per la documentació antiga.

Al 2003, l'àrea corresponent al Jardí del Rei va ser objecte d'una prolongació de les tasques arqueològiques començades l'any anterior, que van permetre detallar alguns aspectes de les evidències ja documentades (RAVOTTO 2007)

Amb posterioritat a aquesta intervenció, el Museu Marítim va publicar un dossier que recull una sèrie d'importants treballs centrats sobre el conjunt monumental de les Drassanes (entre els quals hi ha ESTRADA RIUS 2003; CALPENA 2003; CUBELES-PUIG 2003).

Immediatament després, va sortir a premsa una monografia a nom de Albert Estrada Rius, que constitueix el treball més complet fins a la data d'avui (ESTRADA RIUS 2004).

Finalment, alguns aspectes relacionats amb la producció metal·lúrgica a les Drassanes durant el segle XVIII van ser objecte d'una petita contribució al III Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna a Catalunya (CALPENA-RAVOTTO 2007).

Els treballs realitzats a la zona exterior de les Drassanes, com els duts a terme per V. Camarasa (CAMARASA 2002a, CAMARASA 2002b) a laavinguda Drassanes i per C. Sayos (SAYOS 2006) a prop de l'accés a l'estació del metro de Drassanes des de la rambla, han resultat negatius des del punt de vista arqueològic, en part per haver assolit només cotes superficials.

5. METODOLOGIA

Després d'haver trencat el paviment actual amb una màquina excavadora de tipus "bobcat", una empresa externa va procedir a efectuar en cada cala un sondeig geològic (Foto 2). A continuació uns obrers van efectuar amb mitjans manuals les tres petites excavacions, segon la metodologia estratigràfica i sota la direcció de l'arqueòleg.

El sistema de documentació utilitzat es aquell elaborat per Harris (1979) i Carandini (1996).

Pel que fa a la presentació dels resultats, en primer lloc es detallaran les evidències arqueològiques documentades al llarg de la intervenció, amb la citació dels respectius números de UE, seguint l'ordre d'excavació. El *diagrama estratigràfic* annexat a la memòria reflecteix de manera gràfica les observacions del text, i el *llistat d'UE* permet tenir en compte les característiques físiques i estratigràfiques de cada element citat.

Posteriorment es presenta una breu interpretació de les evidències exhumades i, finalment, a les conclusions es resumeixen els resultats de l'excavació en relació a un marc topogràfic i històric una mica més ampli.

Aquest mètode es complementa amb el material gràfic que està compost per les plantes i les seccions; .i el material fotogràfic, imprescindible per a la constància visual dels treballs realitzats i les restes documentades.

Pel que fa al material moble exhumat, es renta, se sigla (Codi MUHBA: 097/08; Any de la Intervenció: 08; i es numeren aquelles peces més significatives: 01, 02...)

6. DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS

A continuació es detalla el desenvolupament dels treballs en cadascun dels tres sondeigs i es descriuen les evidències arqueològiques documentades, seguit l'ordre d'excavació.

Sondeig 1 (dimensions: 1,60 x 1,20 m.; plànol 2)

Per sota del nivell de circulació actual de lloses de producció industrial (UE 101) i de la seva preparació de argamassa (UE 102) va aparèixer un paviment de llambordes (UE 103; foto 3; plànol 2, A), les més grans de les quals tenen unes dimensions aproximades de 0,30 x 0,20 cm., que recolzava sobre un important estrat d'anivellació (UE 104).

Per sota d'aquesta fase va aparèixer un nivell de circulació (UE 105; foto 4; plànol 2, B) amb preparació (UE 106) i anivellació prèvia (UE 108), que constituïa el primer paviment que funcionava amb els contraforts (UE 114). Aquests preveïen una banqueteta parcialment a la vista (UE 107), formada per maons lligats amb morter, que estava dotada probablement d'un sistema de desaigüe interior, del qual durant la excavació es va documentar la sortida al carrer (foto 4). Per sota d'aquest element es troba la fonamentació del contrafort (UE 108), formada per un massís de pedres lligades amb morter a la part superior i unes pedres soltes de grans dimensions a les cotes inferiors. Aquestes últimes es recolzen sobre un llit de cement de color gris, molt net (foto 5). La rasa de fonamentació tenia una secció particular, en forma de con, de manera que, a les cotes més baixes, soscavava els estrats i nivells d'ús anteriors (plànol 2, E-F). La rasa tallava un envà de maons i morter (UE 109; foto 6), amb arrebossat, amb alineació N/NE-S/SO, i el paviment de lloses adossat a la seva cara oriental (UE 111; plànol 2, C). Al seu torn, l'envà es va col·locar tallant una

pavimentació de llambordes preexistent (UE 119), la superfície de la qual portava traces de combustió, que es va mantenir com nivell d'ús cap a la cara occidental de l'envà.

Finalment, es va detectar les evidències d'una fase més antiga (plànol 2, D) tot i que, per estar a la cota final del sondeig, no s'en van poder detallar les característiques constructives i estratigràfiques. Aquesta fase (foto 5) estava testimoniada per allò que semblava ser una mena de muret (UE 116), amb orientació O/NO-E/SE, que delimitava cap a NE un ambient pavimentat amb maons (UE 117).

Sondeig 2 (dimensions: 1,80 x 1,20 m.; plànol 3)

Els nivells més recents eren representats per la pavimentació actual del carrer (UE 201), la seva preparació de morter i grava (UE 202) i una important anivellació prèvia (UE 203) formada per un abocament de runa. Per sota d'aquest, una capa de morter (UE 204 i 206) representava el nivell de circulació original del contrafort (UE 205). La fonamentació del contrafort estava formada per una banqueta de maons i morter (UE 211) que recolzava sobre una abocada de cement "portland" barrejat amb pedres i maons fragmentats (UE 212). A diferència del que passava en el cas del contrafort detectat al sondeig 1, en aquest cas la banqueta (de la que, que per estar parcialment englobada en el cement, no es pot definir l'alçada) no es va constituir per estar a la vista: estava coberta per un estrat (UE 209) que omplia la part superior de la rasa de fonamentació (UE 210) i, al seu torn, estava cobert per l'esmentat nivell de circulació UE 204/206.

La fase anterior a la construcció del contrafort estava testimoniada per un paviment de rajoles de 20 x 20 cm. (UE 207; foto 7; plànol 3, A) amb un llit de preparació format per morter blanc molt resistent (UE 208); aquest amortitzava una fase més antiga, recolzat-se directament sobre un mur (UE 214) amb banqueta (UE 217), ambdues de maons, que resseguien una orientació N/NE-S/SO (foto 8, plànol

3, B). A la banda NO del mur s'entregava una capa de morter grisenc (UE 215), que, a pesar de tenir una consistència no molt dura, des del punt de vista estratigràfic sembla representar el nivell d'ús d'aquest àmbit. La seva anivellació era formada per un estrat amb matriu argilo-sorrenca, de consistència força compacta (UE 216). A la banda SE del mateix mur es va documentar la cantonada de un altra estructura (UE 213), formada per maons, de la qual, per estar al marge del sondeig i per haver estat excavada només superficialment, no es poden proposar interpretacions.

Finalment, les evidències més antigues consisteixen en un parell de nivells de cal superposats (UE 218, amb la seva anivellació UE 219, i 220).

Sondeig 3 (dimensions: 1,55 x 1,20 m.; plànol 4)

Per sota del nivell actual (UE 301) i de la seva preparació de morter (UE 302) es van detectar un parell de serveis molt recents (foto 9), de interpretació dubtosa: un consisteix en una estructura de ciment i pedres (UE 305) que omplia completament la seva rasa (UE 304) i conté, possiblement, una canalització. L'altre és un cablejat elèctric (UE 310, 311, 312) i, dada la seva orientació vertical, podria ser una presa de terra.

Un farciment de material heterogeni (UE 303), de discreta potència, constituïa la anivellació funcional a la col·locació del paviment actual. S'adossava a un mur (UE 306; foto 9; plànol 4, A), amb orientació N-S, del quals es va poder documentar només la cara oriental (plànol 4, C), formada per pedres, algunes de les quals lleugerament treballades, lligades amb morter blanc i resistent. El farciment entre aquest parament i l'oposat, que no es va documentar, és constituït per morter, pedres i fragments de material ceràmic constructiu.

El canvi entre el mur i la seva fonamentació (UE 307, 308) és marcat per un sortint irregular en el morter, que coincideix, a més, amb un canvi d'estrat. Aquest últim (UE 313), però, per les seves característiques físiques i per la seva

consistència no sembla ser un nivell d'ús. L'estrat cobreix una estructura anterior (UE 309; foto 10; plànol 4, A), documentada només parcialment, amb orientació O/NO - E/SE, formada per un conglomerat de morter, pedres i material constructiu. Pel que fa a la seva interpretació, tot i que la part descoberta va ser mínima i, per tant, les deduccions no son gaire sòlides, l'aparent irregularitat del perfil cap a N/NE podria ser indicatiu d'una construcció enterrada, com ara un diposit. Un fons de plat de ceràmica amb decoració blava de producció catalana, incrustat al morter, ofereix un *terminus post quem* per datar la estructura al segle XVII o, més probablement, al segle XVIII.

7. INTERPRETACIÓ DE LES EVIDÈNCIES ARQUEOLÒGIQUES

Tot i que, actualment, la zona en la quals es van practicar els sondeigs està exclosa del perímetre de les Drassanes, cal tenir en compte que, des del començament del segle XVIII fins a la primera meitat del segle XX corresponia a una nau de l'anomenada "Sala de la Generalitat" (CALPENA 2005).

Les limitades dimensions dels sondeigs i, conseqüentment, l'escassetat de material moble documentat, dificulten les deduccions interpretatives i les consideracions cronològiques relatives a les evidències arqueològiques documentades.

Els elements més antics consisteixen en uns nivells d'ús (UE 218, 220), formats per capes de cal amb taques de cendres, documentats al sondeig 2. Tot i que no s'hagi trobat associat cap material útil per a datació, la seva cota i la seva composició corresponen a aquelles dels nivells del segle XVIII documentats, durant la intervenció de 2002 (vegeu CALPENA 2005, secció G-G', UE 4197-4199), a l'altra banda de la actual línia de contraforts, a pocs metres de distància cap al S/SO. La presència de cendres barrejades amb els nivells de cal sembla compatible amb un àmbit productiu, tal com era la sala de la Generalitat quan, probablement a partir del segon quart del segle XVIII, fou destinada, amb l'afegit d'una quarta nau localitzada justament al llarg de la línia dels sondeigs objecte de la present memòria, a seu de la mestrança d'artilleria.

Aproximadament de la mateixa cronologia ha de ser una estructura, documentada al sondeig 3 (UE 309), de la qual, per haver estat excavada només en mínima part, no es disposa de cap hipòtesi interpretativa, així com les estructures indeterminades (UE 116, 117) documentades al sondeig 1.

Una mica posterior, probablement del segle XIX o començament del XX, sembla ser, per les seves característiques constructives, el mur UE 306 al sondeig 3 del qual, una vegada més, no es pot proposar cap interpretació.

De les altres estructures documentades durant la intervenció, el mur amb banquetta UE 214, al sondeig 2, i l'envà UE 109, defineixen unes particions de la nau en sentit perpendicular, tot i que les característiques constructives i els respectius nivells d'ús indiquin que es tractava de dos àmbits molt diferenciats entre ells. La seva cronologia s'ha de aproximar entre els segles XVIII i el primer terç del segle XX, quan la nau es va enderrocar.

Pel que fa a les seves interpretacions, amb les escasses dades disponibles és molt difícil contextualitzar les evidències del sondeig 2: possiblement tant el mur UE 214 com el paviment que l'amortitza (UE 207) es referien a dos fases de la etapa d'aquartermament de tropes a la qual, segons les fons gràfiques, va ser destinat aquest sector quan va ser englobat volumètricament en el "cuartel nuevo" construït a finals del segle XVIII (Arxiu Museu Marítim: "Planta del Cuartel Nuevo y del baluarte con las construcciones existentes entre ellos y el mar. Antonio López Sopena. 1792. IHCM. Cartoteca B-34-16"; aquí vegeu plànol 5, A). En el mateix sentit es pot interpretar, al sondeig 1, l'ambient delimitat per l'envà 109 i pavimentat per les llambordes UE 111.

En canvi, encara que els indicis siguin febles, les traces de combustió documentades al paviment UE 119, que aparentment és anterior a la creació de l'àmbit format per l'esmentat envà UE 109 i paviment UE 111, es podrien relacionar, a nivell hipotètic i a la espera de nous elements d'avaluació, amb la activitat metal·lúrgica que amb tanta constància fou present a les Drassanes d'època contemporània.

En aquest cas, l'àmbit podria correspondre a la "herreria pequeña", documentada a aquest lloc a uns plànols del 1750 i 1767 (Arxiu Museu Marítim: "Plano y Perfiles de las Atarazanas de Barcelona. Aproximadamente de 1750. CDM de les Drassanes. 716 P." ; "Plan general del arsenal con la nueva fundición y máquinas de barrenar y tornear cañones. Álbum de Jean Maritz. 1766-1767. IHCM. Cartoteca. Álbum 7030" ; aquí vegeu plànol 5, B).

O bé les traces de combustió podrien se el resultat de la proximitat de l'àmbit, durant tot el segle XIX, amb les fargues localitzades al pati anomenat "Jardí del Rei", amb les quals, segon un plànol del 1902, estava comunicat gràcies a una obertura (Arxiu Museu Marítim: "Parque y Maestranza de Artillería de Barcelona. Planta baja. Ramiro Ros. 1902. IHCM. B-49-19."; aquí vegeu plànol 6, A).

Amb l'enderroc de la caserna militar, en 1935, desapareix la quarta nau de la Sala de la Generalitat¹: en un plànol de 1937 apareixen uns curt contraforts que delimiten la línia exterior de les Drassanes cap a N/NE (Arxiu Museu Marítim: plànol sense títol. Barcelona, Gener 1937; aquí vegeu plànol 6, B), les dimensions dels quals no corresponen a aquelles actuals. En canvi, en l' Arxiu de Museu Marítim es conserva un pressupost del "Proyecto de reconstrucción y restauración de las Atarazanas de Barcelona" de A. Florensa, amb data de 1941, en el qual consta un apartat dedicat a la "reconstrucción de paramentos de sillarejo en paredes y contrafuertes" de la façana de la "Avda Garcia Morato". La construcció dels contraforts actuals i dels tancaments entre els arcs es va dur a terme entre 1943 i 1947, quan els nous elements apareixen grafiats a un plànol del arquitecte. El nivell d'ús corresponent era constituït, al sondeig 2, per una simple capa de morter (UE 204/206) abocada sobre el paviment de la desapareguda nau, i al sondeig 1 per

¹ Pel que fa a la interpretació de les fases més recents, s'agraeix la cordial disponibilitat d'Artur Llardén, arquitecte del Museu Marítim, que va proporcionar a qui escriu el material documental esmentat en el text a continuació.

unes lloses industrials (UE 105). Aquestes últimes podrien, d'altra banda, haver pertangut també a la fase anterior, a jutjar pel fet que semblen funcionar, abans de constituir el sol dels contraforts, amb una segona fase de l'envà esmentat més amunt (UE 109; vegeu plànol 2, E).

Al 1955 es construeixen les rampes encara existents entre els contraforts.

La fase següent va consistir en la pujada del nivell d'ús del carrer gracies a l'abocament d'un important estrat heterogeni (UE 104, 203, 303), que la memòria oral dels veïns del barri col·loca aproximadament al començament de la dècada dels 80 del segle XX, i en la pavimentació amb llambordes que, aparentment, s'han conservat només al sondeig 1 (UE 102).

Dels últims anys ha de ser la pavimentació actual de la avinguda.

8.CONCLUSIONS

Durant la realització dels tres sondeigs al llarg de la actual façana septentrional de la "Sala de la Generalitat" de les Drassanes s'han documentat una sèrie de nivells d'ús i d'estructures que, degut a les dimensions reduïdes de les cales arqueològiques, no es poden interpretar amb un nivell de fiabilitat desitjable. De fet, les interpretacions proposades a l'apartat anterior s'han de considerar només com hipòtesis de treball.

Resumint, un primer grup de les evidències arqueològiques es situa en època continguda entre el segle XVIII i el començament del XX, quan tot el sector era destinat a ús militar. Alguns indicis poden posar en relació una part de les evidències, de manera molt general, amb les activitats metal·lúrgiques ja documentades per les fonts i per les investigacions arqueològiques anteriors. D'altra banda, altres evidències arqueològiques s'han referit al condicionament de la nau per l'allotjament de tropes, allò que va comportar probablement diferents solucions de compartimentació interna.

Un segon horitzó és representat, després de l'enderroc de la caserna al 1935, per la construcció dels contraforts i les successives pavimentacions del passeig.

Alessandro Ravotto

22/12/2010

9. BIBLIOGRAFIA

CALPENA, D. 2000, *Memòria arqueològica Reials Drassanes de Barcelona; Codi 123/00*, Memòria dipositada al Museu d'Història de la ciutat de Barcelona.

CALPENA, D. 2003, Noves aportacions de l'arqueologia a la història de les Reials Drassanes de Barcelona, *Drassana. Revista del Museu Marítim de Barcelona*, 11. Barcelona, 76-83.

CALPENA, D. 2005, *Memòria de la intervenció arqueològica efectuada a les Reials Drassanes de Barcelona; Codi 069/02*, Memòria dipositada al Museu d'Història de la ciutat de Barcelona.

CALPENA, D., RAVOTTO A., 2007, *Una farga a les Reials Drassanes de Barcelona. Evidències arqueològiques i documentals*, en les *Actes del III Congrés d'arqueologia medieval i Moderna a Catalunya*, Sabadell, 18-21 maig 2006, vol I, pp. 67-75

CAMARASA PEDRAZA, V. 2002a, *Memòria d'intervenció del control arqueològic a l'avinguda de les Drassanes*, 3. Memòria dipositada al Museu d'Història de la ciutat de Barcelona.

CAMARASA PEDRAZA, V. 2002b, *Memòria del seguiment arqueològic realitzat a l'Avda. Drassanes - Portal de Santa Mònica (Ciutat Vella, Barcelona)*. Memòria dipositada al Museu d'Història de la ciutat de Barcelona.

CARANDINI, A. 1996, *Storie dalla terra. Manuale di scavo archeologico*, Torino, Einaudi.

CUBELES, A i PUIG, F. 2003. La Drassana i la gestació de la façana marítima de Barcelona. *Drassana. Revista del Museu Marítim de Barcelona*, 11. Barcelona, 50-61.

ESTRADA RIUS, A. 2003. Les Drassanes Reials de Barcelona a la Baixa Edat Mitjana. Notes d'estudi, *Drassana. Revista del Museu Marítim de Barcelona*, 11.

Barcelona, 36-49.

ESTRADA RIUS, A. 2004. La Drassana Reial de Barcelona a l'Edat Mitjana. Organització institucional i construcció naval a la Corona d'Aragó. Edicions del Museu Marítim de Barcelona.

LLORENS, J, 1989, *Plats i pots de ceràmica catalana, Segles XV al XVIII*, Secció d'Arqueologia Urbana.

GÓMEZ,A. 2000. Memoria científica de la intervenció arqueològica en las Drassanes Reials de Barcelona. Noviembre de 2000. *Memòria inèdita dipositada al Museu d'Història de la ciutat de Barcelona*.

HARRIS, E.C.; 1979, *Principios de estratigrafía arqueológica*. Ed. Crítica. Barcelona.

RAVOTTO, A. 2007, *Memòria de la intervenció arqueològica efectuada a les Reials Drassanes de Barcelona. (Ciutat Vella, Barcelona)*. Codi Muhba: 028/03. Memòria dipositada al Museu d'Història de la ciutat de Barcelona

SAYOS TRAPOTE, C. 2006, *Memòria de la intervenció arqueològica preventiva efectuada a la estació de Drassanes de la línia 3 dels fmb (rambla Portal de Santa Madrona, Barcelona)*; Codi MHCB: 092/06. Memòria dipositada al Museu d'Història de la ciutat de Barcelona

TORNER,J.1991, *Les Drassanes de Barcelona en l'Arxiu General de Simancas*, treball de recerca inèdit.

10. DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA

Foto 1. Contrafort de les Drassanes Reials amb evident problemes d'estabilitat estructural.

Foto 2. Sondeig geològic previ a la excavació.

Foto 3. Paviment UE 103. Punt de vista de E/SE; escala mètrica 30 cm.

Foto 4. Paviment UE 105, banqueta UE 107. Punt de vista de N/NE; escala mètrica 1 m.

Foto 5. Fonamentació UE 108 al final de la excavació; a la meitat superior de la foto, les UE 116 i 117. Punt de vista zenital; Nord cap al marge superior de la foto; escala mètrica 50 cm.

Foto 6. Envà UE 109, tallat per la fonamentació del contrafort UE 108. Punt de vista de E; escala mètrica 20 cm.

Foto 7. Paviment UE 207. Punt de vista des de N/NE; escala mètrica 1 m.

Foto 8. Mur (UE 214) amb banqueta (UE 215) i, en segon plà, cap al marge superior de la foto, la estructura UE 213. Cap al marge dret de la foto, la fonamentació del contrafort UE 211/212. Cap al marge inferior de la foto, el nivell d'ús UE 218. Punt de vista de O/NO; escala mètrica 120 cm.

Foto 9. Mur UE 306; cap al marge inferior i cap al marge dret de la foto, els serveis recents (UE 305, UE 310). Punt de vista de E; escala mètrica 1 m.

Foto 10. Estructura UE 309. Punt de vista de N/NE; escala mètrica 50 cm.

11. LLISTAT I DESCRIPCIÓ DE LES UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

Sondeig 1

101: Paviment actual, format per lloses de producció industrial.

Cota superior: 5,11 m. s.n.m.; cota inferior: 5,06 m. s.n.m.

Cobreix 102.

Segle XX

102: Preparació del paviment 101, formada per morter i pedres petites. Potència 0,20 m.

Es coberta per 101; cobreix 103.

Segle XX

103: Paviment de llambordes.

Cota superior: 4,84 m. s.n.m.; cota inferior: 4,72 m. s.n.m.

Es cobert per 102; cobreix 104.

Foto 3

Segle XX

104: Estrat d'aportació, heterogeni, de consistència solta, format per pedres, material constructiu, fragments de morter, sorres i argiles.

Potència 1,05 m.

Es cobert per 103; cobreix 105, 109, 112; es lliura a 107, 114.

Segle XX

105: Paviment format per lloses d'un material indeterminat, de color negre, semblant al formigó.

Cota superior: 3,70 m. s.n.m.; cota inferior: 3,66 m. s.n.m.

Es cobert per 104, 113; es tallat per 113; cobreix 106.

Possiblement segle XX

106: Preparació del paviment 105, formada per morter de color blanc. Potència 0,02 m.

Es coberta per 105; es tallada per 113; cobreix 110

Possiblement segle XX

107: Banqueta del pilar 114, formada per maons plens lligats amb morter. S'aprecia una obertura de canal, probablement un desaigüe, a la seva base.

Cota superior: 4,00 m. s.n.m.; cota inferior: 3,72 m. s.n.m.

Es coberta per 114; cobreix 108; se li lliura 104, 112

Segle XX

108: Fonamentació de la banquetta 107 i del contrafort 114. Es formada per un massís de pedres lligades amb morter a la part superior, que descansa sobre unes pedres soltes de grans dimensions a les cotes inferiors. Aquestes últimes es recolzen sobre un llit de cement de color gris, molt net.

Cota superior: 3,74 m. s.n.m.; cota inferior: 3,00 m. s.n.m.

Es coberta per 107, 112; farceix a 113; se li adossa 118.

Segle XX

109: Envà de totxos lligats amb morter, amb alineació N/NE-S/SO. Amplada 0,15 m.

Cota superior: 3,74 m. s.n.m.; cota inferior: 3,15 m. s.n.m.

Es tallat per 113; farceix 120; es cobert per 104; se li lliura 105, 106, 111, 121.

Segle XIX-XX

110: Anivellació de sorra funcional al paviment 105 i a la seva preparació 106.

Potència 0,17 m.

Es coberta per 106; cobreix 111, 119, 121; es tallada per 113.

Possiblement segle XX

111: Paviment de lloses, les més grans de les quals tenen les dimensions aproximades de 0,40 x 0,20 m.

Cota superior: 3,43 m. s.n.m.; cota inferior: 3,30 m. s.n.m.

Es cobert per 110; es lliura a 109; cobreix 115

Possiblement segle XIX

112: Estrat de morter que es va abocar quan es va terminar la construcció de la fonamentació 108, amb tal de segellar la junta entre la fonamentació i el paviment que es va trencar per col·locar la fonamentació mateixa.

Cota superior 3,78 m. s.n.m.; cota inferior: 3,74 m. s.n.m.

Es cobert per 104; cobreix 108, 118; es lliura a 107.

Segle XX

113: tall de la rasa de fonamentació del contrafort 114.

Es omplert per 108, 118; talla a 105, 106, 110, 111, 115, 119, 122.

Segle XX

114: Contrafort format per pedres treballades lligades amb morter.

Cota inferior: 4,00 m. s.n.m

Cobreix 107; se li lliura 101, 102, 103, 104.

Segle XX

115: Anivellació funcional al paviment 111, formada per argiles i sorres. Potència 0,25 m.

Es coberta per 111; cobreix 116, 117.

Possiblement segle XIX

116: Estructura que va aparèixer al fons de la excavació, no es va investigar en profunditat i per tant és de incerta interpretació. Sembla una mena de muret, amb orientació O/NO-E/SE, que delimita un ambient pavimentat amb 117.

Amplada: 0,23 m.

Cota superior 3,07 m. s.n.m. Fi excavació.

Es cobert per 115, 122; se li adossa 117.

Possiblement segle XVIII

117: Paviment de maons, investigat només en mínima part per trobar-se al marge del sondeig i al fons de la excavació.

Cota superior 3,07 m. s.n.m. Fi excavació.

Es cobert per 115, 122; s'adossa a 116.

Possiblement segle XVIII

118: Farciment de la rasa 113. Runa, pedres, argila i sorra.

Cota superior 3,70 m. s.n.m; cota inferior 3,00 m. s.n.m.

Farceix 113; es cobert per 112; s'adossa a 108.

Segle XX

119: Paviment de lloses, les més grans de les quals tenen les dimensions aproximades de 0,40 x 0,20 m. La superfície superior és de color negrós, com si hagués sofert els efectes del foc.

Cota superior: 3,43 m. s.n.m.; cota inferior: 3,30 m. s.n.m.

Es cobert per 110; es tallat per 113, 120; cobreix 122.

Possiblement segles XVIII-XIX

120: tall per la col·locació de l'envà UE 109.

Talla a 119, 122; és farcit per 109, 121.

Segle XIX-XX

121: farciment de morter blanc que omple la petita rasa de l'envà 109.

Cota superior: 3,42 m. s.n.m.; cota inferior: 3,15 m. s.n.m.

Farceix 120; es lliura a 109; és cobert per 110.

Segles XIX-XX

122: estrat argilós per sota de 119.

Cota superior: 3,30 m. s.n.m.; cota inferior: 3,07 m. s.n.m.

És cobert per 119; és tallat per 113, 120; cobreix 116, 117.

Possiblement segles XVIII-XIX

Sondeig 2

201: Paviment actual, format per lloses de producció industrial.

Cota superior: 4,78 m. s.n.m.; cota inferior: 4,74 m. s.n.m.

Cobreix 202; es lliura a 205; és tallat per 222.

Segle XX

202: Preparació pel paviment 201, formada per morter i grava.

Cota superior: 4,74 m. s.n.m.; cota inferior: 4,54 m. s.n.m.

Es coberta per 201; cobreix 203; es lliura a 205; és tallada per 222.

Segle XX

203: Anivellació formada per sorra, argiles, runa, fragments de material constructiu, pedres. A les cotes més baixes la presència de runa és major.

Cota superior: 4,54 m. s.n.m.; cota inferior: 3,79 m. s.n.m.

Es coberta per 202; cobreix 204; es lliura a 205; és tallada per 222

Segle XX

204: Capa de morter de color beige-rosat, amb taques negres.

Cota superior: 3,79 m. s.n.m.; cota inferior: 3,77 m. s.n.m.

Es cobert per 203; cobreix 206; es lliura a 205; és tallada per 222

Segle XX

205: Contrafort format per pedres treballades i morter.

Cota inferior: 3,72 m. s.n.m.

Cobreix 211; se li lliuren 201, 202, 203, 204, 206.

Segle XX

206: Capa de morter de color blanc.

Cota superior: 3,77 m. s.n.m.; cota inferior: 3,74 m. s.n.m.

Cobreix 207, 209; es lliura a 205; és tallad aper 222.

Segle XX

207: Paviment de rajoles d'aproximadament 20 x 20 cm. lligades amb morter.

Cota superior: 3,75 m. s.n.m.; cota inferior: 3,72 m. s.n.m.

És cobert per 206; és tallat per 210, 222; cobreix 208, 214.

Segle XIX-XX

208: Preparació pel paviment 207, formada per morter de color blanc i consistència molt dura.

Cota superior: 3,72 m. s.n.m.; cota inferior: 3,70 m. s.n.m.

És cobert per 207; és tallat per 210, 222; cobreix 213.

Segle XIX-XX

209: Farciment de la rasa 210, té una potència molt escassa ja que pràcticament tot el retall fundacional és ocupat per una fonamentació massissa.

Cota superior: 3,75 m. s.n.m.; cota inferior: 3,64 m. s.n.m.

Farceix 210; és cobert per 206; cobreix 211, 212

Segle XX

210: Rasa de fonamentació del contrafort.

És farcida per 209, 210, 212; talla a 207, 208, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220.

Segle XX

211: Banqueta de fonamentació del contrafort 205, formada per maons lligats amb morter.

Cota superior: 3,74 m. s.n.m.

És coberta per 205, 209; farceix 210; cobreix 212.

Segle XX

212: Fonamentació del contrafort 205, formada per pedres, material constructiu i cement "portland"

Cota superior: 3,64 m. s.n.m.

És coberta per 209, 211; s'adossa a 211; farceix 210

Segle XX

213: Estructura formada per maons lligats amb morter, de la qual es va detectar només una cantonada, formada per dos trams amb orientació N/NE-S/SO i O/NO-E/SE. No es va excavar ja que es va decidir que no era necessari profunditzar més el sondeig i per tant no es disposa d'elements suficients per la seva interpretació.

Cota superior: 3,70 m. s.n.m.

És coberta per 208.

Possiblement segles XIX-XX

214: Mur format per maons lligats amb abundant morter amb orientació N/NE-S/SO

Cota superior: 3,73 m. s.n.m.; cota inferior: 3,41 m. s.n.m.

És cobert per 207; cobreix 217; se li lliura 215, 216; és tallat per 222.

Possiblement segle XIX

215: Estrat format per morter descompost, de color gris.

Cota superior: 3,70 m. s.n.m.; cota inferior: 3,60 m. s.n.m.

És cobert per 208; es lliura a 214; cobreix 216.

Possiblement segle XIX

216: Estrat amb matriu argilo-sorrenca, de color marró clar i consistència força compacta.

Cota superior: 3,60 m. s.n.m.; cota inferior: 3,11 m. s.n.m.

És cobert per 215; es lliura a 214; cobreix 217, 218.

Possiblement segle XIX

217: Banqueta de fonamentació del mur 214, formada per maons lligats amb morter. Probablement es va construir gairebé enterament a la vista i després s'ha cobert amb la UE 216.

Cota superior: 3,41 m. s.n.m..

És coberta per 214, 216; farceix 221; és tallada per 222.

Possiblement segle XIX

218: Probable nivell d'ús format per morter amb cendres.

Cota superior: 3,11 m. s.n.m.; cota inferior: 3,10 m. s.n.m.

És cobert per 216; es tallat per 221; cobreix 219.

Segle XVIII

219: Estrat de matriu argilo-sorrenca, de color marró, consistència força compacta.

Cota superior: 3,10 m. s.n.m.; cota inferior: 2,98 m. s.n.m.

És cobert per 218; cobreix 220. Es tallat per 221.

Segle XVIII

220: Nivell d'ús format per una fina capa de morter de color beige.

Cota superior: 2,98 m. s.n.m. Fi excavació.

És cobert per 219. Es tallat per 221.

Segle XVIII

221: Rasa de fonamentació de la banquetta UE 217.

Talla 218, 219, 220

Possiblement segle XIX

222: Tall per la extracció d'una mostra geològica, efectuat just abans del començament dels treballs arqueològics.

Talla 201, 202, 203, 204, 206, 207, 208, 214, 217

Segle XXI

Sondeig 3

301: Paviment actual, format per lloses de producció industrial, de 5, 5 cm. de gruix, i llambordes de 15 cm. de gruix.

Cota superior: 4,39 m. s.n.m.; cota inferior: 4,24 m. s.n.m.

Cobreix 302, 305; es lliura a 205.

Segle XX

302: preparació al paviment 301, formada per una capa de morter blanc no gaire dur.

Es cobert per 301; cobreix 303, 306; és tallat per 304.

Segle XX

303: estrat heterogeni format per argiles, sorres i runa de pedra, morter i material constructiu. Constitueix la anivellació del nivell d'ús actual.

Cota superior: 4,22 m. s.n.m.; cota inferior: 3,70 m. s.n.m.

Cobreix 313; és tallat per 304, 311; és cobert per 302; es lliura a 306.

Segle XX

304: rasa per allotjar la UE 305

Talla 302, 303.

Segle XX

305: estructura formada per un conglomerat de ciment, fragments de totxo i pedres, que probablement engloba un servei enterrat. Constitueix el rebliment de la rasa 304.

Cota superior: 4,25 m. s.n.m.; cota inferior: 3,95 m. s.n.m.

Farceix 304, és cobert per 301.

Segle XX

306: mur format per pedres i fragments de totxos, lligat amb morter de color blan molt resistent, amb orientació N-S; queda parcialment fora del sondeig, i per tant no es pot detallar la seva amplada, que ha de ser d'al menys 50 cm.

Cota superior: 4,20 m. s.n.m.; cota inferior: 3,65 m. s.n.m.

És cobert per 302; se li lliura 303; cobreix 307; és tallat per 311.

Segles XIX-XX

307: fonamentació de 306, amb la qual forma un única estructura, formada per pedres i fragments de totxos lligats amb morter blanc.

Cota superior: 3,65 m. s.n.m.; cota inferior 3,30 m. s.n.m.

És coberta per 306; farceix 308.

Segles XIX-XX

308: rasa de fonamentació per allotjar la UE 307.

Talla 313

Segles XIX-XX

309: Estructura d'interpretació indeterminada, formada per pedres, fragments de totxos i fragments ceràmics, lligats per morter blanc. Va aparèixer al fons del sondeig i no es va investigar detalladament. Orientació NO-SE.

Cota superior: 3,20 m. s.n.m. Fi excavació.

És coberta per 313.

Segle XVIII

310: cablejat elèctric, inutilitzat; només es va poder apreciar un tram, amb orientació vertical, a la cantonada N del sondeig.

Farceix 311; és cobert 312.

Segle XX

311: rasa per la col·locació del cablejat 310.

Talla 303, 306, 313.

Segle XX

312: capa de material indeterminat, probablement ciment molt net, que constitueix una mena de forro de la part inferior del cablejat 310.

Farceix 311, cobreix 310

Segle XX

313: Estrat format per argiles, sorres, pedres i grans de morter. Consistència força solta. Color marró. No es va excavar completament.

Cota superior: 3,70 m. s.n.m.

És tallat per 308, 311; cobreix 309; és cobert per 303.

Anterior als segles XIX-XX

12. INVENTARI MATERIALS MOBLES

INVENTARI DEL MATERIAL ARQUEOLÒGIC

U.E.	Núm.	Frag.	Clase	Def.		Decoración				Acabados		Cronología	Observaciones
				Fragm.	Tipo.	Técnica	Pasta	Int.	Ext.	Int.	Ext.		
209		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	VI		VIDRAT VERD
209		1	14003	VO	PAT	TO	AO			VI	VI		VIDRAT VERD
209		1	14100	SF	FIN	TO	AO			VI	VI		
209		1	14100	SF	FIN	TO	AO				VI		
303		1	13250	SF	FIN	TO	AO				AL		
303		1	13258	CR	CSS	TO	AO						
303		1	14003	FO	FIN	TO	AO			VI			VIDRAT MELAT
303		1	14003	SF	CSS	TO	AO			VI	VI		VIDRAT MARRÓ
303		1	14003	VO	CSS	TO	AO			VI	VI		VIDRAT MARRÓ
303		1	50013						PI				ROSAT
303		1	50032						PI		VI	XIX	AMB AIGUES BLAVES
309		1	13103	PE	PAT	TO	AO			VI	VI	XVII-XVIII	

TAULA CODIS PER A INVENTARI DE MATERIALS ARQUEOLÒGICS

CERÀMICA

1. CLASSIFICACIÓ

11000	Prehistòria	13050	campaniana/vernís negre indeterminada
11001	Neolítica	13051	precampaniana
11050	del Coure	13052	campaniana A
11101	del Bronze	13053	campaniana A tardana
11101	del Bronze antic	13054	campaniana B
11102	del Bronze mig	13055	campaniana B-oide
11103	del Bronze final	13056	campaniana C
12000	Protohistòrica sense determinar	13057	campaniana empuritàna
12001	feno-púnica indeterminada	13058	etrusca vernís negre
12002	feno-púnica engalba vermella	13059	imitacions campanianes
12003	feno-púnica engalba negra	13060	vernís negre púnic
12004	no-púnica engalba comuna		
12005	grega d'occident	13100	terra sigillata indeterminada
12050	roja a torn	13101	presigillata
12051	engalba roja	13102	T S precoç
12052	pintada	13103	T S aretina
12053	comuna ibèrica	13104	T S itàlica
12054	grisa de la costa catalana	13105	T S tardo-itàlica
12055	grollera	13106	T S sudgàl·lica
12056	grans recipients d'emmagatzematge	13107	T S marmorata
13000	Món Clàssic sense determinar	13108	T S clara B
13001	grega indeterminada	13109	T S hispànica tardana
13002	<i>buchero nero</i>	13110	T S hispànica indeterminada
13003	àtica figures negres	13111	T S africana A
13004	àtica figures vermelles	13112	T S africana A/D
13005	àtica vernís negre	13113	T S africana A/C
13006	taller de les petites estampetes	13114	T S africana C
13007	taller de Rhode	13115	T S africana D
13008	taller de Nikia-Ion	13116	T S africana indeterminada
13009	taller de pàteres 3 palmetes radials	13117	imitacions T S hispànica
		13118	T S clara
		13119	T S lucente

13120	paleocristina grisa	13300	àmfora indeterminada
13121	paleocristina ataronjada	13301	àmfora massaliota
13122	<i>late Roman C</i>	13302	àmfora feno-púnica
13123	produccions orientals (corintia)	13303	àmfora ebussitana
13124	vidriada romana	13304	àmfora romana
13125	imitacions clara D	13305	àmfora greco-itàlica
13126	paleocristina pintada	13306	àmfora itàlica
		13307	àmfora gà·lica
13150	parets fines indeterminades	13308	àmfora hispànica
13151	parets fines itàliques	13309	àmfora bètica
13152	parets fines d'Acco	13310	àmfora de la Tarraconense
13153	parets fines sudgà·liques	13311	àmfora lusitana
13154	parets fines "clofolla d'ou"	13312	àmfora africana
13155	parets fines hispàniques	13313	àmfora oriental
13156	imitacions parets fines	13314	suports d'àmfores
		13315	amforiscs
13200	llàntia indeterminada	13316	disc terra cuita
13201	llàntia grega	13317	taps
13202	llàntia republicana	13318	fragments vasos retallats
13203	llàntia republicana vernís negre	13319	altres accessoris
13204	llàntia imperial	13320	<i>dollia</i>
13205	llàntia imperial de volutes	13321	àmfora rodia
13206	llàntia imperial de disc	13322	àmfora corintia
13207	llàntia africana de canal	13323	àmfora Samos
13208	llàntia africana		
13209	llàntia africana paleocristiana	13400	comuna a torn oxidada d'època indeterminada
13210	llàntia africana ARS	13401	comuna a mà oxidada d'època indeterminada
		13402	comuna a torn reduïda d'època indeterminada
13250	comuna oxidada	13403	comuna a mà reduïda d'època indeterminada
13251	comuna reduïda	13404	comuna oxidada d'època indeterminada
13252	comuna baix-imperial	13405	comuna reduïda d'època indeterminada
13253	comuna engalba blanca	13406	comuna a torn bescuitada indeterminada
13254	comuna engalba negra		
13255	comuna engalba vermella	13500	comuna oxidada medieval
13256	comuna roig pompejà	13501	comuna reduïda medieval
13257	comuna itàlica	13502	comuna bescuitada medieval
13258	comuna africana de cuina		
13259	comuna emporitana oxidada		
13260	comuna de cuina acurada		
13261	imitacions comuna africana		
13262	comuna bescuitada		
13263	ceràmica comuna de Lípari		
13264	ceràmica daurada		
13265	ceràmica eivissenca tardo antiga		
13266	ceràmica de Pantelleria		
13267	ceràmica itàlica tardo antiga		

14000	Món medieval i modern indeterminat	14126	blanca i blava de la cirera
14001	comuna oxidada a mà	14128	blanca i blava Paterna-Manises
14002	comuna oxidada a torn	14129	blanca i groga “orla d’influència del Renaixement”
14003	comuna oxidada vidriada		
14004	comuna reduïda a mà	14200	reflex metàl·lic
14005	comuna reduïda a torn	14201	reflex metàl·lic producció catalana
14006	comuna reduïda vidriada	14202	reflex metàl·lic de l’ungla
		14203	reflex metàl·lic de sanefa amb gallons
14050	islàmica indeterminada	14204	reflex metàl·lic de sanefa amb fulles
14051	islàmica verd-manganès	14205	reflex metàl·lic de sanefa en negatiu
14052	islàmica melada	14206	reflex metàl·lic decoració floral
14053	islàmica corda seca total	14207	reflex metàl·lic de fons picat
14054	islàmica corda seca parcial	14208	reflex metàl·lic de pinzell-pinta
14055	islàmica esgrafiada	14209	reflex metàl·lic decoració geomètrica
14056	islàmica pintada	14210	reflex metàl·lic amb lletres o anagrames
14057	islàmica daurada reflex metàl·lic	14211	reflex metàl·lic i blava
14058	islàmica a motlle	14212	reflex metàl·lic de Paterna
14059	islàmica comuna oxidada	14213	reflex metàl·lic de Manises
14060	islàmica comuna reduïda	14214	reflex metàl·lic de Paterna-Manises
14061	islàmica manganès sota coberta melada	14215	reflex metàl·lic sanefa reticulada
14062	islàmica vidrada		
		14250	blanca i manganès
14100	vidrada blanca	14251	blanca-manganès blau i manganès
14101	blanca i blava	14252	blanca-manganès verd i manganès
14102	blanca i blava de Barcelona	14253	blanca-manganès verd i manganès de Paterna
14103	blanca i blava catalana	14254	blanca-manganès verd i manganès de Manises
14104	blanca i blava d’orles diverses	14255	blanca-manganès verd i manganès catalana
14105	blanca i blava de la botifarrada	14256	blanca-manganès i verd
14106	blanca i blava de l’arracada	14257	blanca-manganès i polícroma
14107	blanca i blava d’influència francesa		
14108	blanca i blava de la cirereta	14300	pisa blanca
14109	blanca i blava de faixes o cintes	14301	pisa decorada
14110	blanca i blava de la Segarra	14302	porcellana
14111	blanca i blava d’Escornalbou	14303	Pickman/Cartuja
14112	blanca i blava de la panotxa	14304	d’importació
14113	blanca i blava regalats	14305	maiolica lligur
14114	blanca i blava de Poblet	14306	polícroma
14115	blanca i blava de sanefa negativa		
14116	blanca i blava de transició	14400	vaixella segle XX
14117	blanca i blava amb la Tau		
14118	blanca i blava d’influència de Savona	15000	material ceràmic no recipient
14119	blanca i blava corbata o palmera		
14120	blanca i blava ditada		
14121	blanca i blava de blondes		
14122	blanca i blava de Paterna		
14123	blanca i blava de Manises		
14124	blanca i blava de Manises i groga		
14125	blanca i blava de la figueta		

2. DEFINICIÓ DEL FRAGMENT

sense forma	SN
sense definir	SD
perfil sencer	PS
vora	VO
nansa	NA
arrencament de nansa	AN
coll	CO
carena	CR
llavi	LL
fons	FO
abocador	AB
escòria	ER
pom agafor	AG
broc	BR
orelleta	OR
peu	PE
pivot	PI
bec	BE

Per a llànties:

<i>Infundibulum</i>	IN
Pico (<i>rostrum</i>)	RO
Orla (<i>margo</i>)	MA
Disc	DI
Volutes	VL

3. TIPOLOGIA: Per materials del Món Clàssic amb una tipologia ja establerta.

ABAS.	Abascal
AFRIC.	Africana
AGUARD.	Aguarod
ALM.	Almagro
ATL.	Atlante
BAIL.	Bailey
BEL.	Beltran
BRUCK.	Bruckner
DECHEL.	Dechelette
DRAG	Dragendorf
DRES.	Dressel
EBUS.	Ebusitana
GOUD.	Goudineau
H.	Hayes
HALT.	Haltern
HERM.	Hermet
KEAY	Keay

LAMB.	Lamboglia
LAIET.	Laietana
LOPEZ	López Mullor
LUDOW.	Ludowici
M.	Morel
MEZQ.	Mezquiriz
OBER.	Oberaden
OELM.	Oelman
OST.	Ostia
OSW.	Oswald
PALL.	Pallarès
PASC.	Pascual
RIG.	Rigoir
RITT.	Ritterling
SAL.	Salomonson
SPT.	Spitzer

4. FORMA: Per a materials no classificats tipològicament. Bàsicament, ceràmiques prehistòriques, medievals i modernes)

Ceràmica a mà:

bol/vas carenat	BCA
bol/vas cilíndric	BCI
bol/vas bitroncocònic	BBT
bol/vas troncocònic	BTR
bol/vas elíptic	BEL
bol/vas globular	BGL
bol/vas globular amb coll	BGC
bol/vas germinat	BGE
bol/vas múltiple	BMU
bol/vas ovoide	BOV
bol/vas perfil en S	BPS
bol/vas semiesfèric	BSE
bol/vas subesfèric o subesfèric de vora exvasada	BSU
copa	COP
cullera	CUL
formatgera	FOR
forma indeterminada	FIN
fragment retallat no perforat	FRN
fragment retallat perforat	FRP
gresol	GES
paleta	PAL
plat carenat	PCA
plat/tapadora	PLT

plata PLA
suport SOP
tassa TAS

Ceràmica a torn:

Ceràmica grega

Alabastró ALA
Àmfora AMF
Aryballos ARY
Hydria HYD
Kalathos KAL
kratera calze KCA
kratera campana KCP
krateracolumnes KCO
kratera volutes KVO
kylix KYL
lebes LEB
lekythos LEK
oinochoe OIN
pelike PEL
skiphos SKI
stamnos STA
ungüentari bulb UBU
ungüentari fusiforme UFU
ungüentari UGU

Ceràmica clàssica, medieval i moderna

abeurador ABE
ampolla AMP
bací BAC
barral BLN
bol BOL
canalobre CAN
cassola CSS
cassola patina cendrosa CSC
càntir CAT
catúfol CAF
colador COL
copa COP
cossi COS
cremaperfums CRP
cubell CUB
escalfeta ESF
escudella ESC
escudella d'orelletes EOR
fogó FOG
formes amb abocador FAB
formes obertes FOB
formes tancades FTA

forma indeterminada FIN
fruiter FRU
gerra GER
gerreta GET
gerro GRR
gibrell GIB
got GOT
greixonera GRE
guardiola GUA
llàntia cassola i bec pessigat LCB
llàntia peu alt LPA
llàntia piquera LPI
llumanera LLU
menjadora MEN
mesura MES
morter MOR
motlle MOT
motlle sigillata MSG
olla OLL
olla patina cendrosa OPC
orsa ORS
pàtera PTT
plat PAT
plat d'ala PDA
plat/tapadora PTA
plat/tapadora vora fumada PTF
plata PLA
plat tallador PTL
poal POA
pot POT
pot de farmàcia PFA
rentamans REN
safata SAF
saler SLR
salsera SAL
servidora SEV
setrill SET
sitra SIT
suport SOP
suport d'anell SAN
suport rodet SRD
tallador TAL
tapadora TAP
tassa TAS
tenalla TEN
test TES
tinter TIN
tupí TUP
urna URN
xocolatera XOC

Material ceràmic no recipient (codi classificació 15000):

artefacte no definit	AND
bola	BLA
cilindres de forn	CFO
dena	DEN
fgura antropomorfa	FAN
figura zoomorfa	FZM
fragment d'argila indet.	FAI
fussaiola	FUS
joguina	JOG
màscara	MAS
pes de teler circular	PTC
pes de teler oval	PTO
pes de teler rectangular	PTR
pes de teler indeterminat	PTI
pes de teler troncocònic	PTT
pipes	PIP
placa	PLC
rodet	ROD
tres peus terrisser	TPT
disc circular terrisser	DCT
suport llar de foc	SLF
peça circular foradada	PCF

4. TÈCNICA

a mà	MA
a torn	TO
a torn lent	TL
a motlle	MO
motlle cistelleria	MC
ensablada	EN
indeterminada	IN

5. DECORACIÓ

acanalada	AC
aiguada	AG
aplicació	AL
aplicació metàl·lica	AM
aplicació pasta blanca	AL
aplicació pasta roja	AR
aplicació pedres	AP
baquetons	BA
barbotina	BB
bigoti	BI

botons	BO
calada	CA
cordons digitacions	CD
cordons incisió	CI
cordons impressió	CM
cordons llisos	CL
cordons pessigats	CP
ditada	DI
esgrafiada	ES
excisa	EX
impresa canya/os	IO
impresa cardial	IC
impresa cistelleria	IL
impresa digitada	ID
impresa espàtula	IE
impresa estampillada	NP
impresa pinta	LL
impresa punxó	MA
impresa puntillada	MG
impresa raspatllada	MO
impresa teixit	IT
impresa ungulada	IU
impresió fent incisió	IM
impressions diverses	IF
incisa	IN
incisa pintada	NP
llengüeta	LL
mamellons	MA
mangra	MG
motlle	MO
mugró	MU
ondulació en vora	OV
perforada	PF
pessigada	PE
pintada blanca	PB
pintada negra	PN
pintada roja	PR
pintada roig-marronós	PM
polícroma	PP
pseudoexcisa	PS
rodeta	RO
vernís roig	VR

6. PASTA

grollera	GO
grollera oxidada	GO
grollera reduïda	GR
grollera mixta	GM
acurada oxidada	AO

acurada reduïda	AR
acurada mixta	AM
acurada bescuitada	AB
grollera bescuitada	GB
bescuitada	BE
caolinítica	CA

7. ACABATS

allisat	AL
allisat amb fang	AF
arenós	AR
brunyit	BR
encastació de fang	EF
engalbat	EN
esmaltat	EM
espatulat	ES
estriat	ET
marques terrisser	MT
pàtina cendrosa	PC
pentinada	PE
pintat	PI
rugós	RU
<i>strice</i>	ST
vernissat	VE
vidrat	VI

METALL

1. CLASSIFICACIÓ

20000	indeterminat
20001	bronze
20002	ferro
20003	plata
20004	or
20005	plom
20006	aleacions diverses
20007	altres metalls
20008	coure

2. FORMA

agulla	AGU
agulla de cap	AGC
alabarda	ALB
àncora	ANC
anell	ANL
anella	ANE
arracada	ARR
arreus de cavall	ARC
artefacte indeterminat	ATI
ast	AST
bala	BAL
barra	BRR
bola/boleta	BLT
bomba	BOM
botó	BOT
braçalet	BRA
braser	BRS
cadena	CAD
clau	CLA
dena	DEN
destral	DRT
diadema	DMA
didal	DID
elements de carro	ECR
elements religiosos	ERE
enformador	ENF
escarpa	EPA
escòria	ESR
escultura	ESC
escut	EST
espasa	ESP
falcata	FAL
fíbula indeterminada	FBI

fíbula anular	FAN
fíbula d'apèndix caudal	FAC
fíbula de bucla	FBU
fíbula de naveta	FNA
fíbulade pivot	FPV
fíbula doble ressort	FDR
fíbula indígena de colze	FIC
figura antropomorfa	FAN
figura zoomorfa	FZM
fil/frag. riscle/anell/braçalet	FFR
frontissa	FTS
ganivet	GNV
gerra	GER
globelet	GOB
llingot	LIN
mirall	MRL
moneda	MON
pectoral	PEC
penjant	PJA
pinces	PNC
placa	PLC
pondius	PON
punta fletxa	PFL
punta llança/javelina	PLJ
punxó	PNX
punyal	PNY
serra	SER
sivella	SIV
vas	VAS
xinxeta	XIN

3. TÈCNICA

forja	FJ
fosa	FS
cisellar	CS
repussar	RP
calat	CL

VIDRE

1. CLASSIFICACIÓ

30000	vidre
30001	pasta vítrea
30002	cristall
30003	escòria

2. DEFINICIÓ DEL FRAGMENT

sense forma	SF
sense definir	SD
perfil sencer	PS
vora	VO
nansa	NA
arrencament de nansa	AN
coll	CO
carena	CR
llavi	LL
fons	FO
peu	PE
pivot	PI
bec	BE
pom/agafador	AG
escòria	ER
boca	BO

3. FORMA

fragment no definit	VIN
ampolla	AMP
amforisc	VAR
barreta	BAR
bol	BOL
camafeu	VCS
copa	COP
dena	DEN
element construcció	VEC
element d'ús funerari	VEF
element d'ús personal	VEP
flascons	VFL
gerra	GER
plat	PAT
plata	PLA
setrill	SET
ungüentari	UGU
vas	VAS

4. TÈCNICA

realització no definida	VIN
vidre-mosaic	AMP
motlle decorat	VAF
motlle baix relleu	MB
motlle volum rodó	MR
poliment	VL
tallat	VT
gravat	VG
amb aplicacions	VA
fondi d'or	VO
pintat	VP
bufat	VG

MATERIAL LÍTIC

1. CLASSIFICACIÓ

40000	indeterminat	anell	ANE
40001	sílex	artefacte indeterminat	ATI
40002	quars	artefacte no definit	ATD
40003	jaspi	baix relleu	BAR
40004	granit	bala	BAL
40005	arenisca	bola	BLA
40006	volcànic	braçalet	BRA
40007	micaesquistos	braçalet d'arquer	BÇA
40008	caliça	cassoleta	CTA
40009	marbre	dena	DEN
40010	alabastre	enformador	ENF
40011	conglomerat	escultura	ESC
40012	travertí	figura zoomorfa	FZM
40013	pissarra	figura antropomorfa	FAN
40014	pedres precioses	gresol	GES
40015	minerals	inscripció	INS
40016	fòssils	mà de molí	MMO
40017	rierencs	molí barquiforme	MBA
40018	calcària	molí (roda)	MOL
		morter	MOR
		motlle de fundició	MFU
		peça circular foradada	PCF
		peça circular no perforada	PCN
		pedestal	PED
		penjant	PJA
		placa	PLC
		placa decorada	PDC
		placa foradada	PFD
		punyal	PNY
		sarcòfag	SAR

2. FORMA

pedra tallada no retocada ascla	ASC
pedra tallada no retocada fulla	FLL
pedra tallada no retocada rebuig	REB
nucli fragmentat	FNU
nucli amb còrtex	NCO
nucli sense còrtex	NSC
pedra retocada perforador	PFD
pedra retocada gratador	GRA
pedra retocada rascadora	RAS
pedra retocada làmina de dors	LDO
pedra retocada làmina retocada	LRE
pedra retocada punta de dors	PDO
pedra retocada punta (retoc simple)	PUN
pedra retocada geomètric	GEO
pedra retocada denticulat	DNT
pedra retocada truncadura	TRU
pedra retocada punta de fletxa	PFL
pedra retocada osca	OSC
pedra polida cisell	CIS
pedra polida destal	DTA
allisador	ALS
àncora	ANC

MATERIALS CONSTRUCCIÓ

1. CLASSIFICACIÓ

50000	alabastre
50001	arenisca
50002	elements ceràmics
50003	estuc/arrebossat
50004	fusta
50005	ímbrex
50006	indeterminat
50007	maó
50008	marbre
50009	morter
50010	mosaic
50011	tessel·les
50012	opus signinum
50013	pintura/estuc pintat
50014	rajoles
50015	tegula
50016	tegula “mammata”
50017	tegula de suports
50018	terracotes
50019	tovots/tapial
50020	cornisa
50021	columna
50022	capitell
50023	carreu
50024	antefix
50025	canonada
50026	gàrgola
50027	tubuli
50028	teula vidrada
50029	teula
50030	rajola blanca i blava (XVI)
50031	rajola blanca i blava moderna (XVII-XVIII)
50032	rajola polícroma (XVIII- XIX)
50033	rajola polícroma anterior (XVIII)
50034	rajola blanca i blava anterior (XVIII)
50035	canaló
50036	motllura
50037	rajola vidrada
50038	totxana

MATÈRIA ORGÀNICA

1. CLASSIFICACIÓ

60000	matèria orgànica general
60001	os
60002	ivori
60003	closca
60004	fusta treballada
60005	teixit
60006	cuïro
60007	vegetals
60008	paper
60050	restes antropològiques
60051	macrofauna
60052	microfauna
60053	fauna aquàtica
60054	malacofauna
60055	fusta no treballada
60056	carbó
60057	granes
60058	fauna terrestre no definida

2. FORMA

agulla	AGU
agulla de cap agulla o punxó	AGC
ampolla	AMP
anell	ANE
aplic	APL
artefacte d'os/petxina/ibori	OPI
artefacte no definit	AND
beiana	BEI
bossa	BSA
botó	BOT
braçalet	BRA
caixa	CXA
calçat	CÇA
cistell	CTL
cistelleria	CIS
corda	CDA
corn tallat	COT
cullera	CUL
cullereta tocador	CUT
dau	DAU
dena	DEN
dent decorada	DTD
dent perforada	DTP

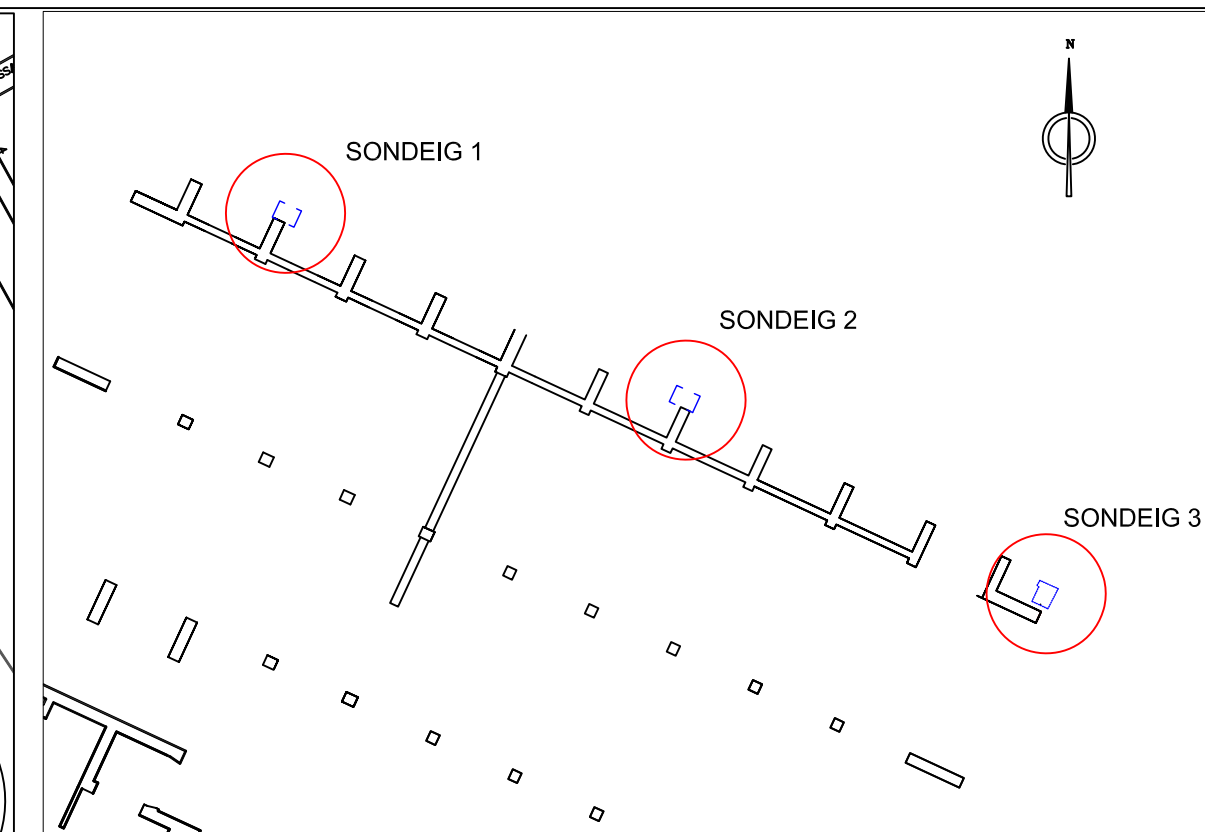
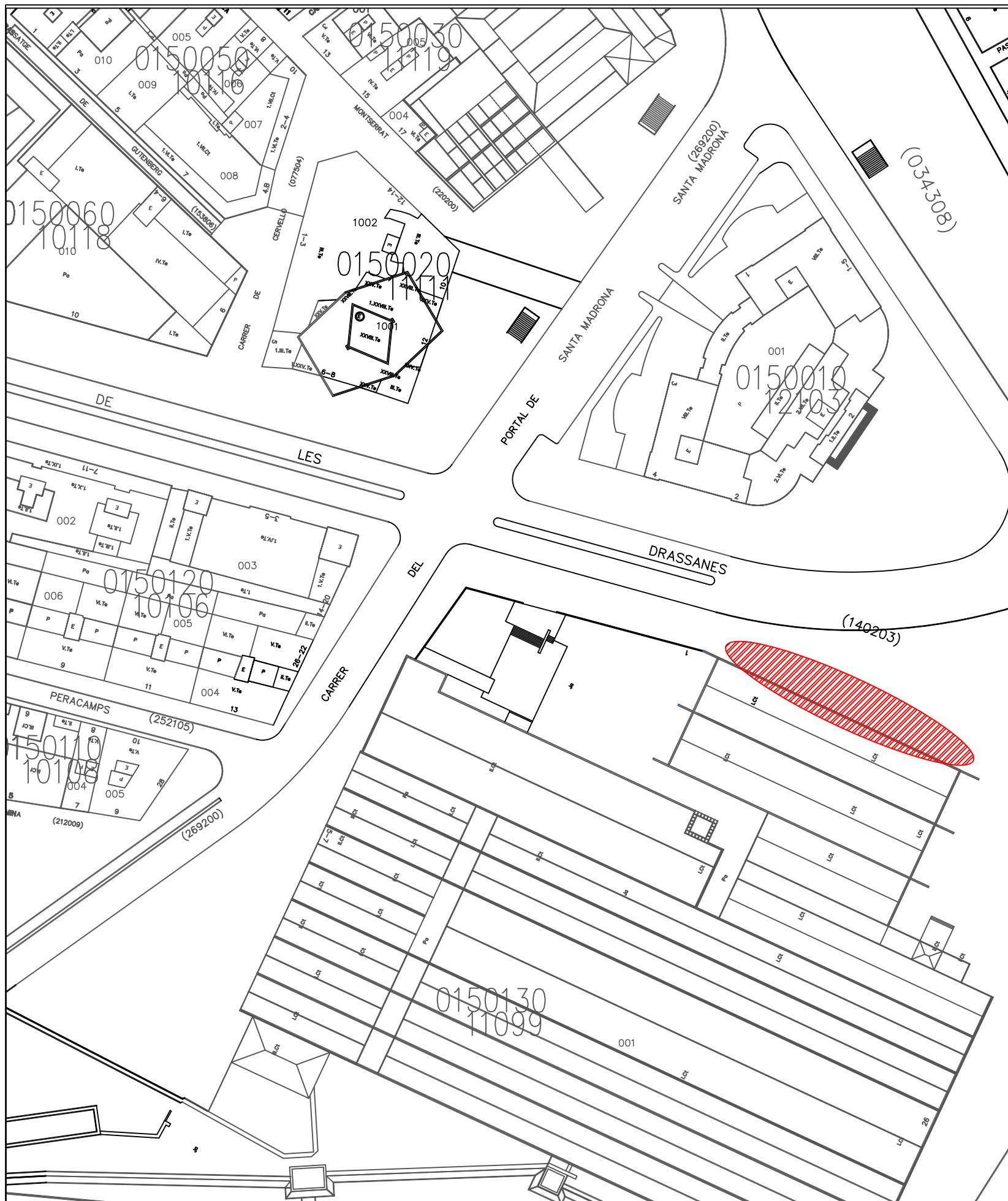
diari	DIA
enformador	ENF
espàtula	ESP
falange decorada	FLD
figura antropomorfa	FAN
figura zoomorfa	FZM
fitxa de joc	FIJ
frontissa	FTS
fus	FUS
fusta frag. indet.	FFI
fusta construcció naval	FCO
fusta construcció	FCN
ganxet	GAN
mànc	MEC
marcador	MCD
penjant	PJA
petxina frag. polida	POP
pinta	PNT
polidor	PUL
punta fletxa	PFL
punxó	PNX
punyal	PNY
raspall	RAS
resquill apuntat	RQA
sabates	SAB
tapadora	TAP
teixit	TXI
ullal porc sengnar tallat	UPS

3. TÈCNICA

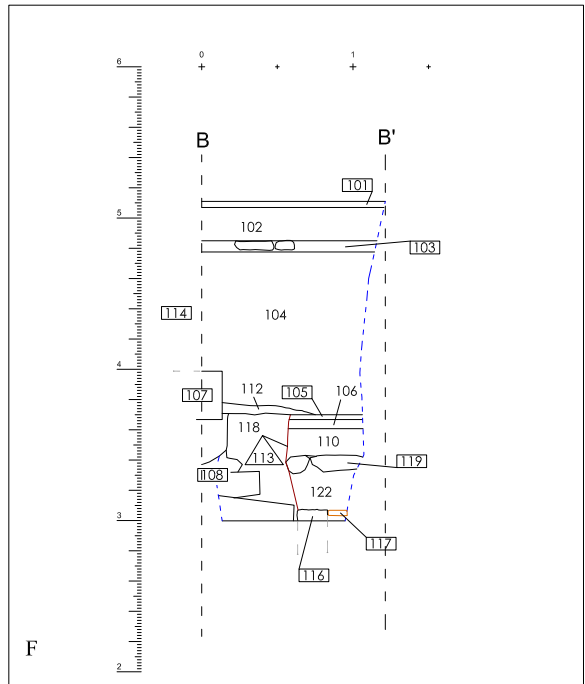
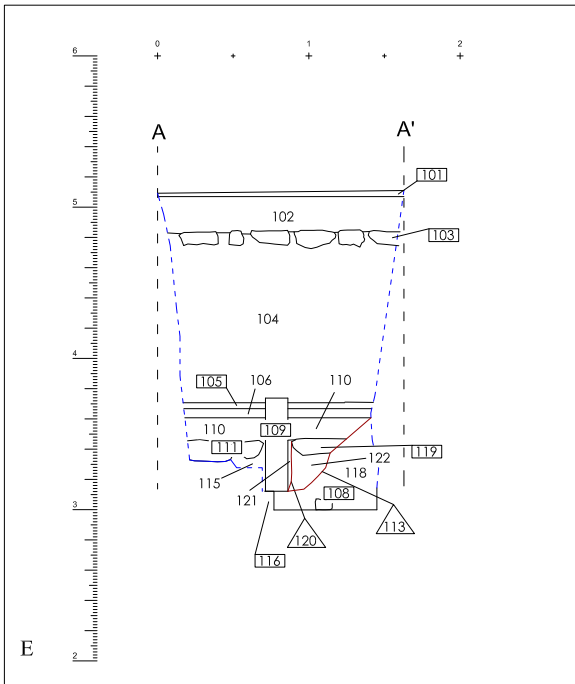
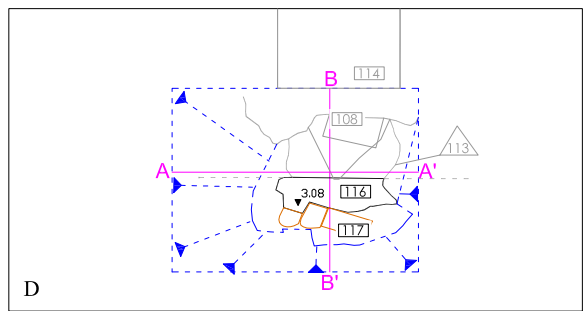
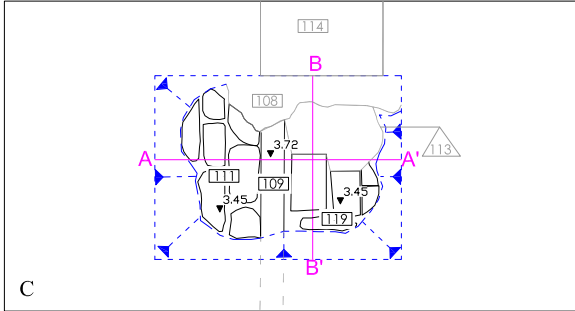
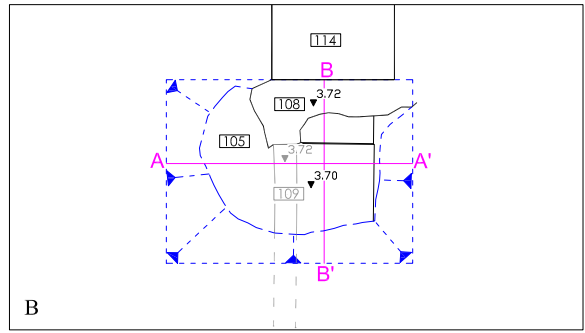
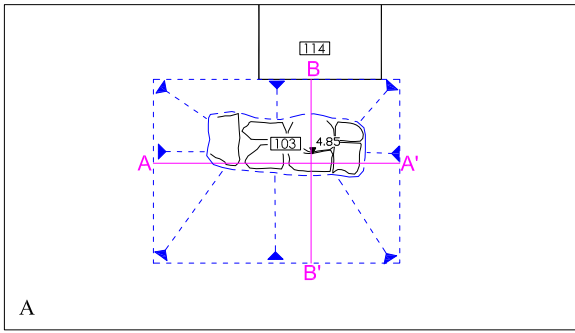
matèria prima sense modificar	MPS
matèria prima en procés de fabricació	MPF
matèria prima modificada	MPM

MOSTRES PER A ANÀLISIS

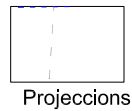
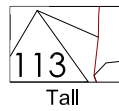
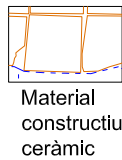
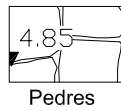
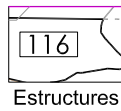
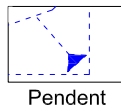
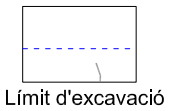
70000	terra
70001	morter
70002	pedra
70003	metall
70004	carbó (anàlisi antracològica)
70005	pol·len
70006	granes
70007	llavors
70008	carbó (C14)

ESCALA: 1:500 Original DIN-A3 SITUACIÓ DELS SONDEIGS AMB RELACIÓ ALS CONTRAFORTS

LLEGGENDA

MUSEU MARÍTIM DE
BARCELONA

INTERVENCIÓ:
EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA
A LES DRASSANES REIALS
(BARCELONA)
Codi MuHBA: 097/08

ARQUEÒLEG:
ALESSANDRO RAVOTTO

ESCALA:

1:50

NOM DEL PLÀNOL:

Sondeig 1: plantes
de fases (A, B, C,
D); seccions (E, F).

DATA:

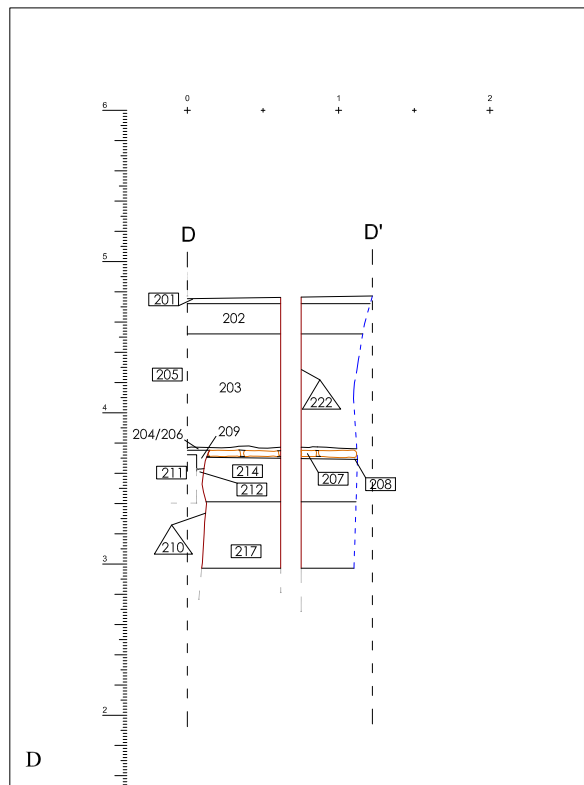
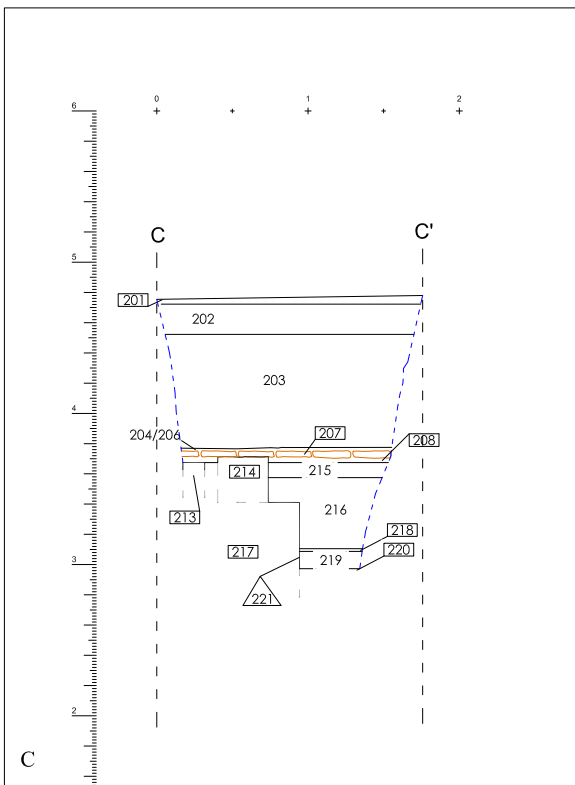
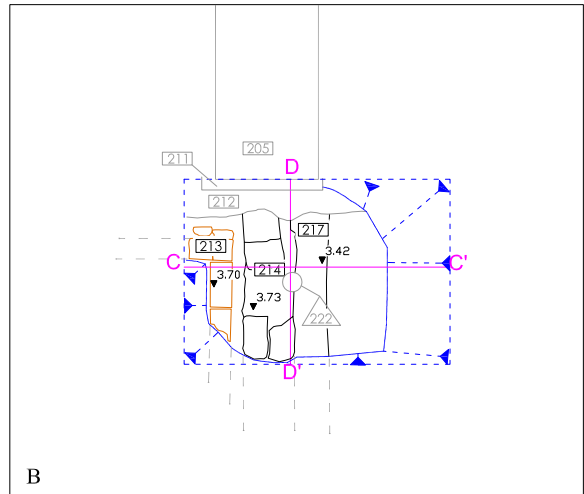
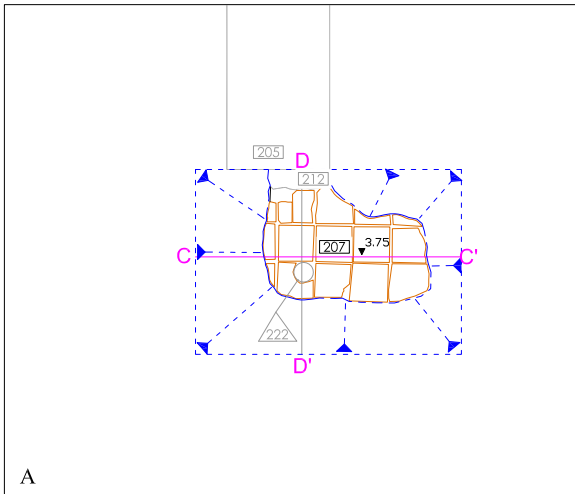
25-06-2010

CODI:

097/08

FULL:

02

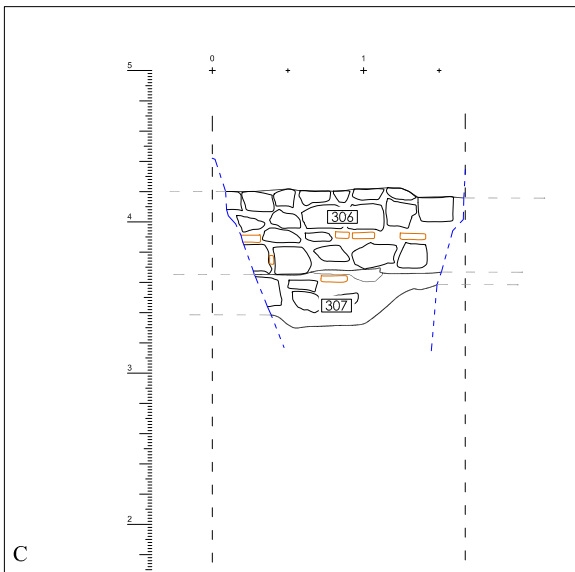
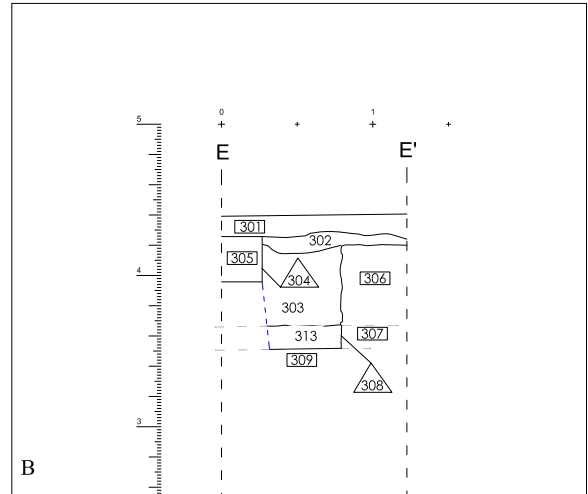
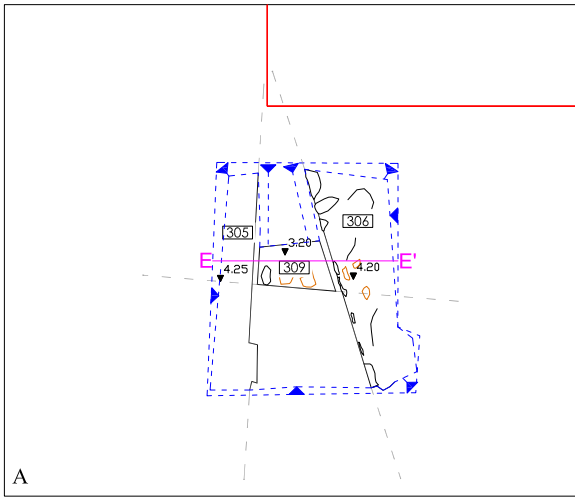

LLEGGENDA

Límit d'excavació	Pendent	Estructures	Pedres	Material constructiu ceràmic	Tall	Projeccions	Evidències de fases diferents d'aquella objecte del dibuix

MUSEU MARÍTIM DE BARCELONA		INTERVENCIÓ: EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA A LES DRASSANES REIALS (BARCELONA) Codi MuHBA: 097/08	ARQUEÒLEG: ALESSANDRO RAVOTTO

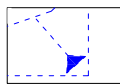
ESCALA: 1:50			NOM DEL PLÀNOL: Sondeig 2: plantes de fases (A, B); seccions (C, D).	DATA: 25-06-2010
ORIGINAL DN 44			CODI: 097/08	FULL: 02

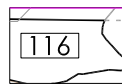
LLEGENDA

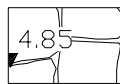
Límit d'excavació

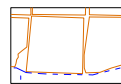
Pendent

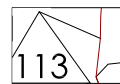
Estructures

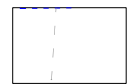
Pedres

Material
constructiu
ceràmic

Tall

Projeccions

MUSEU MARÍTIM DE
BARCELONA

INTERVENCIÓ:

EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA
A LES DRASSANES REIALS
(BARCELONA)
Codi MuHBA: 097/08

ARQUEÒLEG:

ALESSANDRO RAVOTTO

ESCALA:

1:50

NOM DEL PLÀNOL:

Sondeig 3: planta de
les estructures (A);
secció (B) ; alçat del
mur 306 (C).

DATA:

25-06-2010

CODI:

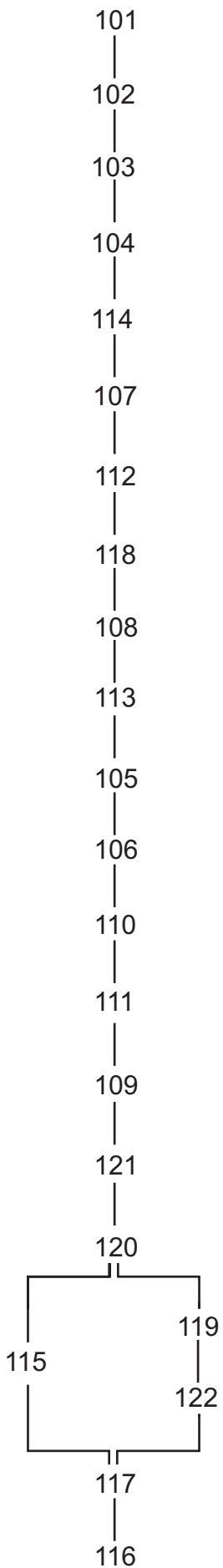
097/08

FULL:

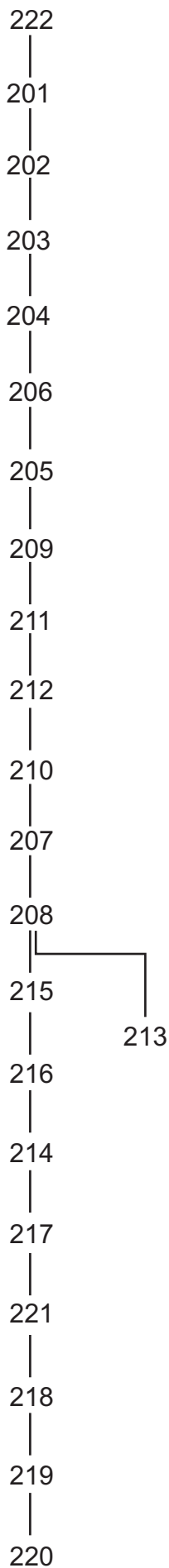
02

14. DIAGRAMA ESTRATIGRÀFIC

SONDEIG 1

SONDEIG 2

SONDEIG 3

